

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА**

МАТЕРІАЛИ

ХІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

МИКОЛАЇВЩИНА І ПІВНІЧНЕ ПРИЧОРНОМОР'Я: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

До 30-річчя Незалежності України

8 жовтня 2021 р.

Миколаїв ■ 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОДА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
МИКОЛАЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ
(МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ)

МИКОЛАЇВЩИНА І ПІВНІЧНЕ ПРИЧОРНОМОР'Я: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної
конференції, приуроченої до 30-річчя
Незалежності України

8 жовтня 2021 року

МИКОЛАЇВ
2021

УДК 908(477.7)

Науковий редактор: Філатова О. С., д-р філол. наук, професор

**Редакційна колегія: Бобіна О. В., канд. іст. наук, доцент;
Гінкевич О. В., канд. пед. наук, доцент;
Клименко Н. Г., викладач;
Патлайчук О. В., канд. філос. наук, доцент;
Чугуєва І. Є., канд. психол. наук, доцент.**

Миколаївщина і Північне Причорномор'я: історія та сучасність : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції, приуроченої до 30-річчя Незалежності України. 8 жовтня 2021 року. Миколаїв : НУК ім. адм. Макарова, 2021. 360 с.

У матеріалах XI Всеукраїнської науково-практичної конференції подано аналіз історії та перспектив розвитку Півдня України, розглянуто соціокультурні можливості краю, розвиток галузі психології та медіа, освіти і науки. Конференція приурочена до 30-річчя Незалежності України.

Матеріали конференції стануть у пригоді науковцям, працівникам освітньої сфери та здобувачам освіти.

УДК 908(477.7)

© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2021

ЗМІСТ

Історія і перспективи розвитку Миколаївщини та Північного Причорномор'я

Березовська Т. В. Історичні студії Миколи Миколайовича Аркаса.....	7
Бобіна О. В. НУК в системі в системі вищої освіти незалежної України і вікові традиції академічної культури.....	12
Булгакова Т. М., Жукова Г. В. Морально-естетичне виховання Миколаївщини у другій половині століття ХХ.....	17
Галунець Н. І. Місцевий економічний розвиток територіальних громад Південного регіону.....	21
Дем'яненко Ю. Н. Григорьев Валентин Иванович – священник и хирург.....	25
Золотухін А. І. Кіммерійський цар Таргітай – засновник давньогрецької культури й скіфської держави!.....	33
Іванова Г. А. З історії діяльності Новобузького освітнього товариства (1908-1920 роки).....	48
Коваль Г. П. Декілька моментів з історії Маріуполя в 1885 році.....	51
Коваль Г. П. Крим: історична мозаїка в січні-березні 1885 року.....	56
Коваль Г. П. Продаж жінок із Одеси в Константинополь в 1885 році.....	61
Крикалова І. В. Утворення Ландауського (Карл-Лібхнєтського) німецького національного району на Миколаївщині у 1925 році.....	66
Ляшенко В. В. Пріоритетні напрями розвитку малого та середнього підприємництва на рівні регіону.....	70
Макушина Г. І. Видатні особистості історії Миколаєва ХІХ – першої чверті ХХ ст. в скульптурній спадщині родини Макушиних.....	74
Матвієнко Л. В. Вплив поліетнічного фактору на реалізацію процесу децентралізації на Миколаївщині.....	77
Мельник М. О. З історії діяльності Миколаївського музичного училища (1935-1941 рр.).....	81
Панченко Г. О. Впровадження принципів електронного урядування як перспективний напрямок розвитку Миколаївського регіону.....	86
Пятницькова І. В. Історія першого споживчого кооперативу Миколаєва.....	90
Савченко В. А. Південь України як фронтір визвольних змагань 1917-1922 рр.	95
Сугацька Н. В. Табори військовополонених на Миколаївщині.....	98
Федоренко М. О. Науково-методичний семінар «Україна і Білорусь: історія і сучасність», сторінки історії.....	103
Харламов М. І. Пожежна команда міста Миколаїв у першій половині 1920-х років.....	108
Циватий В. Г. Інституціональна історія транспортної інфраструктури Миколаївщини і Північного Причорномор'я в системі транспортних зв'язків українських земель: Огюстен де Бетанкур (1758-1824) у публічному просторі комунікативно-культурної пам'яті сьогодення.....	111

Соціокультурний розвиток Миколаївщини та Північного Причорномор'я

Гаврилова О. В. ІТ-квест – інновація в екскурсійній діяльності.....	118
Гончаренко І. В. Перспективи інноваційного розвитку Миколаївської області.....	120
Гончарова О. О. Темпоральність в умовах сучасного інформаційного суспільства.....	124
Гусенко А. А. Судові установи як одна з форм цивільної влади Північного Причорномор'я.....	130
Кивлюк О. П. Інтернет-бідність в умовах smart-суспільства.....	134

Кобиліук О. В. Закриття культових закладів Бірзули в 1920-1930-х роках ХХ ст. на фоні антирелігійної політики СРСР.....	138
Кравчук О. Ю. Роль політичної еліти в процесі розвитку Причорноморського регіону.....	148
Кравчук О. Ю., Гостєва Д. В. Тенденції забезпечення регіональної безпеки Української держави.....	151
Кудлай І. В. Соціокультурний розвиток сьогодення: проблеми та перспективи.....	155
Кузнецова І. В. Роль бібліотеки в соціокультурній діяльності університету.....	157
Назрієва З. Т., Гончарова О. О., Темірбулатов А. Р. Порівняння норм Шаріату та трактування Шаріату в Афганістані в контексті прав жінок.....	162
Ніколайчук Т. О. І. Послуги вражень як інструмент економіко-екологічного розвитку Миколаївщини: основні теоретичні аспекти.....	168
Патлайчук О. В., Ступак О. П., Худяєв О. В., Матвєєва А. П. Античні філософські вчення на Півдні України (VI-III ст. до Р. Х.).....	173
Піхтар О. А., Ключєва С. В. Розвиток музичного мислення майбутніх диригентів хору в умовах дистанційної освіти (на прикладі Миколаївського філії КНУКіМ).....	179
Побережець Г. С. Переформування екологічної асоціації «Зелений світ» у Народних рух України на Миколаївщині.....	184
Сонечко О. С., Калініченко І. В. Розвиток локального туризму в Миколаївській області.....	188
Чиаурелі О. В. Внесок художника О. М. Корнєєва в історію образотворчого мистецтва Миколаївщини.....	192
Шаповалова І. В. Вплив музейних установ Півдня України на соціокультурний розвиток регіону.....	199
Шпачинський І. Л. Філософія творчості (евристика) як нагальна необхідність сучасності.....	204

Розвиток психологічної думки на Півдні України

Буй Д. В. Сучасні ігрові технології як ефективний психологічний інструмент розвитку soft skills у студентській молоді.....	208
Діанова О. О., Ляшко А. В. Гендерні стереотипи в розумінні сучасної молоді.....	212
Долгополов С. Ю., Калениченко Р. А. Впровадження системи штучного інтелекту для моніторингу та підтримки психологічного здоров'я особистості під час навчального процесу в учбових закладах півдня України.....	216
Коренєва Ю. П. Футурреальний підхід в психології як спосіб саморозвитку особистості та опори на майбутнє.....	220
Коренюк Т. О., Калениченко Р. А. Ланге Микола Миколайович як один з основоположників психологічної думки на півдні України.....	223
Lykhoshvai K. The ability of students of the higher educational institutions to cope with stress during COVID-19.....	226
Ляшко А. В. Архетипічний квадрат Т. Четвінда: аналітичне переосмислення миколаївських фахівців у галузі НЛП.....	231
Мухіна Л. М. Сучасні психологічні школи півдня України.....	234
Отрошко П. О., Калениченко Р. А. Розвиток психологічної думки на півдні України.....	237
Прасол Д. В. Корекційно-розвитковий потенціал музейної педагогіки у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.....	201
Прасол Д. В. Модифікація навчальних програм у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.....	243
Рурик Г. Л. Використання арт-терапевтичних технік у роботі психолога закладу освіти.....	246

Рябчун О. В., Калениченко Р. А. Зміст і ознаки психологічних наукових шкіл Півдня України ХХ ст.	251
Саковська В. В., Олексюк О. М. Особливості прояву психологічних маркерів хікікоморі в осіб юнацького віку в умовах дистанційної освіти	253
Чугуєва І. Є., Трофимчук Н. С., Шепотило А. О. Психологічні особливості джоб-хоперів.....	260
Чугуєва І. Є., Мадик М. О., Фучило Д. С. Психологічні особливості прекарної молоді.....	265
Трибулькевич К. Г. Психологічні засади формування антикорупційної поведінки у співробітників.....	269
Шевченко В. В., Кузьміна М. О., Ніколіна О. Т. Психологічні аспекти життєвої філософії «slow life» в умовах нової реальності	273

Медіа, освіта і наука Миколаївщини та Північного Причорномор'я

Артеменко М. І. РЛП «Приінгульський» як засіб формування краєзнавчої компетентності при вивченні шкільних ресурсів географії	279
Байлема Т. М. Сучасні тенденції розвитку освіти та цифрової реальності.....	282
Болгов В. Є., Ахновська І. О. Розвиток освіти півдня України II половина ХІХ - I половини ХХ століття.....	285
Гінкевич О. В. Розвиток аналітико-синтетичних умінь студентів під час навчання в університеті.....	289
Гладышев В. В., Кузнецова А. Н. Очередной этап изучения творческого наследия Дмитрия Кремина	293
Гузенко С. В. Блогосфера як новий феномен у соціальній комунікації.....	298
Єропкина Ю. О. Рекламний копірайтинг	302
Іванісік Д. В., Гогерчак А. В. Миколаївщина – полігон для комплексних практик з фізичної географії.....	306
Клименко Н. Г. Інфотаймент як нова методика подачі інформації в українських теленовинах	311
Костирко Т. М. Використання онлайн-інструментів в процесі формування інфомедійної грамотності	315
Купцова В. В. Системний підхід до реалізації краєзнавчої соціокультурної лінії на уроках української мови й літератури шляхом створення навчально-дидактичного комплекту	319
Мхитарян О. Д. Педагогічні ідеї А. М. Топорова в контексті реформування сучасної літературної освіти.....	321
Негода О. А. Створення ілюзії дійсності в освітньому процесі за допомогою комп'ютерних програм для відновлення та підтримки психічного стану суб'єктів навчання.....	325
Петрович Л. І. Країнознавчий та краєзнавчий аспекти навчання української мови як іноземної	328
Прогонюк Л. Ю. Становлення й розвиток вчення про трудовий договір	331
Сапак Н. В. Розвиток та становлення дизайн-освіти на Миколаївщині	335
Сахарова О. М. Аплікація як засіб естетичного виховання дітей дошкільного віку	340
Філатова О. С. Імідж країни та національний бренд: специфіка формування.....	344
Цепкало Т. О. Гендерна проблематика та перспективи її викладання студентам-журналістам	348
Sharata N. G. Humanitarian aspect of the sustainable development in the context of university education.....	351

Петрович Л. І.

старша викладачка кафедри сучасних мов

Навчально-науковий гуманітарний інститут

Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова

Україна, Миколаїв

lubov.ivanivna@gmail.com

Країнознавчий та краєзнавчий аспекти навчання української мови як іноземної

Проаналізовано практичне значення й застосування на заняттях української мови як іноземної текстів країнознавчого та краєзнавчого характеру. Обґрунтовано умови реалізації такого підходу.

Ключові слова: *країнознавство, краєзнавство, українська мова як іноземна, текст, матеріали.*

Сьогодні у закладах вищої освіти України здобуває освіту велика кількість іноземних студентів. За даними Українського державного центру міжнародної освіти МОН України [4] в поточному навчальному році в Україні навчалося понад 76 тисяч іноземних студентів, які представляють 155 країн світу. Важливо, щоб іноземні громадяни, які приїжджають до нас за якісною освітою, могли швидко адаптуватися в іншомовному середовищі, пізнати й вивчити культуру, традиції, історію нашої країни. Саме мова накопичує й закріплює історичний досвід народу, стає відображенням його менталітету.

Національна мова є носієм мовної свідомості народу, вона розвивається разом з народом, вбирає в себе результати його культурологічної, політичної та економічної діяльності. Тому під час вивчення української мови як іноземної дуже важливим завданням є включення елементів країнознавчого та краєзнавчого матеріалу в навчальний процес.

Під країнознавством розуміють головним чином знання про країну, про іноземну мову як сховище етнокультурної, історичної та географічної інформації.

Вивчення мови не може бути забезпечено, якщо в процесі навчання не будуть використані відомості про країну, в якій студент- іноземець буде тривалий час навчатися і проживати.

Однією з умов реалізації країнознавчого підходу у викладанні української мови як іноземної є відбір текстів для читання й аудіювання, що моделюють мовну поведінку носіїв української мови в різних комунікативних ситуаціях, знайомлять з досягненнями української науки та культури, видатними людьми України у цій сфері. Такі тексти повинні містити назви традиційного побуту українців, їхніх смаків й переваг в їжі, одязі (*борщ, вареники, млинець, сало, рушник, капелюх, вишиванка, гопак*); повинні бути насичені релігійними поняттями (*Різдво, Великдень, Великий піст, вірянин*); етикетними формулами звертань, вітань, вибачень, прохання, подяки, знайомства тощо (*Добродію! Пане! Пані! Здоровенькі були! Бувайте здорові! До побачення! На добраніч!*); фразеологічними одиницями (*майстер на всі руки, бути на сьомому небі, давати слово; набрати в рот води, бути на коні; як кіт наплакав, муляти очі*) тощо.

Краєзнавство – це популяризація відомостей про певний населений пункт. Це знання про вулиці, заводи, культурно-освітні заклади, географічне розташування, рослинний і тваринний світ цього краю тощо.

При виборі краєзнавчого матеріалу потрібно враховувати потреби й інтереси студентів у повсякденному житті. На початковому етапі слід пропонувати тексти й діалоги, які знайомлять студента з місцевістю, географічним розташуванням, розпорядком дня, наприклад: *«Місто, в якому я навчаюся», «Моя вулиця», «Центральна вулиця міста», «Парки та сквери», «Театри та кінотеатри», «Музеї міста», «Зоопарк», «Ринки та магазини», «Великі та малі підприємства», «Пошта», «Банки», «Навчальні заклади»* тощо. Такі матеріали сприятимуть процесу адаптації студентів, викликатимуть цікавість і стимулюватимуть ефективне навчання.

Отже, відбір текстів країнознавчого та краєзнавчого характеру має практичне значення і застосування, а саме:

- використання в процесі навчання відомостей про країну дають можливість акультурації студентів-іноземців, формують в студента толерантне ставлення до

країни, нації;

- використання країнознавчих та краєзнавчих матеріалів пришвидшує адаптацію до місцевості та нового мовно-культурного середовища; формує й підтримує інтерес студента до вивчення іноземної мови;

- засвоєння країнознавчих та краєзнавчих матеріалів сприятиме повноцінному спілкуванню з представниками країни, мова якої вивчається.

Джерела та література

1. Берестень Е. Е. Лингвострановедение на уроке иностранного языка /Е.Е. Берестень. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Сер. Педагогіка і психологія*. 2019. № 1(17). С. 85-92.

2. Глубоковських Г. В. Лінгвокраїнознавчий підхід у навчанні слухачів прикордонників іноземної мови. Київ : АСТ, 2001. 259 с.

3. Котковець А. Л. Застосування принципів інтеграції у процесі навчання іноземній мові у ВНЗ. / А. Л. Котковець // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди». 2015. Том 66. Додаток 1 до вип. 36. С. 599-607.

4. URL: <https://studyinukraine.gov.ua/>

Petrovych L. I.

senior lecturer at the Department of Modern Languages

Educational and Scientific Humanities Institute

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Ukraine, Mikolaev

Regional and local studies as an aspects of learning ukrainian as a foreign language

The practical significance and application of the texts of regional and local studies at the Ukrainian as a foreign language classes is analyzed. The conditions for implementing such an approach are substantiated.

Key words: *regional study, local study, Ukrainian as a foreign language, text, materials.*

Наукове видання

МИКОЛАЇВЩИНА І ПІВНІЧНЕ ПРИЧОРНОМОР'Я: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції,
приуроченої до 30-річчя Незалежності України

8 жовтня 2021 року

Відповідальність за достовірність фактів, цитат та інших відомостей несуть
автори публікацій

Науковий редактор: д-р філол. наук, професор О. С. Філатова